

Düşünce Ve Düşünmek

– Halit YILDIRIM · 04 Kasım 2011

Okumak bizi bilgi ve fikir sahibi yapar. Fikir ise insanları düşünmeye zorlar. Ama en zor şeydi düşünmek... Necip Fazıl'ın ifadesiyle düşünmek çileye talip olmaktır. Ateşte ve cımbızda bile olmayan bir işkencedir ona göre fikir çilesi...

Düşünmek yani tefekküre dalmak da tıpkı okumak gibi Rabbimizin emridir ve bu gaye ile tefekküre dalmak bir ibadettir. Kur'an'da birçok ayette "hiç düşünmüyor musunuz?" hitabı vardır.

Düşünmek aslında okumakla kazandığımız bilgilerin, edindiğimiz hayati tecrübelerin inancın ve vicdanın süzgecinden geçirilmesi, aklın terazisinde tartılması olayıdır. Ham bilginin bu şekilde işleme tabi tutulması o kişide kültürel bir birikim oluşturmaktadır...

İlerlemek isteyen, ileri bir medeniyet kurmak isteyen, bağımsız kalmak isteyen her millet okumak ve düşünmek zorundadır. Bir şeyler üretmenin yolu da düşünmekten geçer. Düşünmek ve fikir üretmek insanın yaratılış gayesine en uygun bir davranıştır ve onu tüm mahlûkattan ayıran en önemli özelliktir. Zira düşünme geleceği planlamadır. Yazar Selahattin Yaşar'ın ifadesiyle ilerlemek; horul horul uyuyarak değil, harıl harıl çalışarak mümkündür.

Her insan bir şekilde düşünür. Ancak düşünmesi gereken şeylerden ziyade Şair Yücel İpek'in de dediği gibi "politikacımız seçimi, sade vatandaşımız geçimi, sanatçımız da biçimi" daha çok düşünmekte. Düşüncede derinlik okumakla mümkündür. Bilgi seviyesi sığ olan bir kişi o derece düşünür. Düşünceleri sathidir ve basitliklerle doludur. Engin bir kültür birikimine sahip kişide o nispette şümüllü düşünme melekesine sahiptir.

Tefekkür aklın da ötesinde kalbin ve vicdanın ürünüdür. Fikirsiz bir akıl dümensiz, pusulasız bir gemiye benzer. Onun rotasını rüzgâr tayin eder. Düşüncenin, diğer bir ifadeyle fikrin olmadığı yerde sloganlar, sloganların atıldığı yerde yumruklar ve silahlar konuşur. İnsanlar düşünce sayesinde hadiseleri muhakeme eder, kendi muhasebesini yapar ve iyiyi kötüyü mukayese etme becerisi kazanarak iyi kötüden, güzeli çirkinden ve gerçeği yalandan ayırt edebilir.

Günümüzde toplumumuz düşünce tembelliğine itilmiş veya bu illete yakalanmış durumdadır. Bunun birçok sebebi vardır. Düşünmeyi engelleyen sebepleri sıralarsak; çarpık eğitim sistemi, dimağları uyutan medya faaliyetleri ve ekonomik sebepler en başta akla gelen sebeplerdendir.

Ancak sosyolojik sebepler de yok değildir. İnsanlarımız hayatın her kulvarında hazırcılığa ve kolaycılığa alıştırdığından düşünce konusunda da hazırcılığa ve tembelliğe alıştırmıştır. Zira birçok kişi mensubu olduğu fikrin, topluluğun liderlerini kendileri adına düşünen mutlak kişiler olarak görmekte... Birileri düşünürken diğerleri bu fikirleri hiç sorgulamadan, üzerinde hiç düşünmeden aynen kabul etmekte ve papağanvari tekrar etmekte...

Hiçbir ilmi, ahlaki ve sanat değeri olmayan yayınlar da kişileri düşünmekten alıkoyar.

İnsanımıza ve özellikle gençlerimize düşünme kalıplarını vererek onları düşünmeden alıkoyan bir yapımız var. İdrak eksikliğine sebep olmak yerine onlara düşünmeyi öğretmemiz gerekmektedir... Aydınlar yayınlar için "neyin düşünülmesi" yerine "nasıl düşünülmesini" öğretmeliyiz gençlerimize...